

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 24.4.2007
COM(2007) 210 galīgā redakcija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM

par to, kā īstenot Eiropas Parlamenta un Padomes 1999. gada 25. maija Direktīvu 1999/44/EK par dažiem patēriņa preču pārdošanas aspektiem un saistītajām garantijām, ietverot situācijas analīzi attiecībā uz ražotāja tiešās atbildības ieviešanu.

PRIEKŠVārds

Paziņojuma I daļā ziņots par to, kā īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes 1999. gada 25. maija Direktīvu 1999/44/EK par dažiem patēriņa preču pārdošanas aspektiem un saistītajām garantijām.

Tā II daļā iztirzāta situācija attiecībā uz ražotāju tiešās atbildības ieviešanu, kas paredzēta ES tiesību aktos.

SATURS

PRIEKŠVārds.....	2
I daļa – Īstenošanas ziņojums.....	4
1. Ievads	4
2. Piemērošanas joma un definīcijas – 1. pants.....	4
3. Atbilstība līgumam – 2. pants	5
4. Patērētāja tiesības – 3. pants.....	6
5. Tiesības uz atlīdzinājumu – 4. pants	8
6. Termiņi – 5. panta 1. punkts.....	8
7. Paziņošanas pienākums – 5. panta 2. punkts.....	8
8. Pierādīšanas pienākums – 5. panta 3. punkts	9
9. Garantijas patērētājiem – 6. pants	9
10. Noteikumu saistošais spēks – 7. panta 1. un 2. punkts	9
11. Lietotas preces – 7. panta 1. punkts	10
12. Secinājumi.....	10
II daļa – Ražotāja tiešā atbildība	10
13. Spēkā esošie valstu noteikumi	10
14. Iespējamā ietekme.....	11
15. Secinājumi.....	11
I PIELIKUMS	12
II PIELIKUMS.....	15

I DAĻA – ĪSTENOŠANAS ZIŅOJUMS

1. IEVADS

Visas dalībvalstis ir transponējušas valsts tiesību aktos Eiropas Parlamenta un Padomes 1999. gada 25. maija Direktīvu 1997/44/EK par dažiem patēriņa preču pārdošanas aspektiem un saistītajām garantijām¹ (turpmāk tekstā – „direktīva”) (skatīt I pielikumu).

Šajā dokumentā (turpmāk tekstā – „ziņojums”) Komisija ziņo par direktīvas īstenošanu un iztirzā situāciju attiecībā uz ražotāju tiesās atbildības ieviešanu atbilstīgi 12. pantam.

Ziņojumā nav aplūkota direktīvas transponēšana Bulgārijas un Rumānijas tiesību aktos. Tomēr transponēšanas pasākumi, par kuriem ziņo minētās dalībvalstis atbilstīgi Pievienošanās līgumam², ir ietverti I pielikumā.

Ziņojumā arī aplūkots, kā dalībvalstis ir izmantojušas iespēju ieviest terminus, kuros patērētājam, kurš atklājis jebkādu defektu, jāinformē pārdevējs, kā paredzēts 5. panta 2. punktā. Komisija ir publicējusi arī Zaļo grāmatu par patērētāju tiesību *acquis* pārskatīšanu („Zaļā grāmata”)³. Tajā Komisija piedāvā sabiedrības apspriešanai daudz svarīgu jautājumu. To lokā ir ietverti arī jautājumi par likumu robiem un noteikumu nepilnībām, ko Komisija ir identificējusi, pārskatot patērētāju tiesību *acquis*⁴, ieskaitot tās, kas izriet no direktīvas. Komisija aicina atsaukties visas ieinteresētās personas.

Izskatot direktīvas transponēšanu valstu tiesību aktos, Komisija bieži vien ir izmantojusi tulkojumus. Dažas šajā ziņojumā norādītās problēmas, iespējams, ir radušās no tulkojumiem.

2. PIEMĒROŠANAS JOMA UN DEFINĪCIJAS – 1. PANTS

Definīcija „patērētājs” un „pārdevējs” ir paredzēta ne tikai direktīvā, bet arī citos Kopienas tiesību aktos patērētāju tiesību aizsardzības jomā. Problēmas, ko rada šīs atšķirīgās definīcijas, ir ņemtas vērā Zaļajā grāmatā.

Direktīvas 1. panta 2. punkta d apakšpunktā minētā definīcija „ražotājs” nav radījusi īpašas problēmas. Lielākā daļa dalībvalstu parasti ir precīzi ievērojušas direktīvas formulējumu. Tomēr ir jāprecizē noteikumi Čehijas un Polijas tiesību aktos. Dānija, Grieķija un Zviedrija nav iesniegušas Komisijai transponēto definīciju. Latvijā šī definīcija ir paplašināta, lai tā attiektos uz personām, kas atjauno preces pārdošanai.

Direktīvas piemērošanas jomu nosaka definīcija „patēriņa preces” 1. panta 2. punkta b apakšpunktā. Šis pants paredz izņēmumus attiecībā uz precēm, ko pārdod, [tiesas sprieduma] izpildes procesā vai citādi saskaņā ar tiesību aktu prasībām, kā arī attiecībā uz ūdeni un gāzi, ja tie nav laisti pārdošanā ierobežotā tilpumā vai noteiktā daudzumā, un uz elektroenerģiju. Dalībvalstis šo definīciju ir transponējušas dažādi. Vairākas dalībvalstis ir ievērojušas šo direktīvu, bet citas nav izmantojušas izņēmumu un attiecībā uz visām kustamajām precēm piemēro attiecīgos tiesību aktus. Turklāt Austrijā un Portugālē attiecīgos

¹ OV L 171, 7.7.1999., 12. lpp.

² OV L 157, 21.6.2005., 11. lpp.

³ COM(2006) 744, galīgā redakcija.

⁴ II pielikumā ir sniegts to direktīvu saraksts, kuras patlaban pārskata.

tiesību aktus piemēro arī, patērētājam pārdodot nekustamo īpašumu. Grieķija un Slovēnija nav sniegušas transponēto definīciju.

Ar 1. panta 4. punktu direktīvas piemērošanas jomu attiecina uz līgumiem par rūpnieciski ražojamu vai izgatavojamu patēriņa preču piegādi. Šis noteikums lielākajā daļā dalībvalstu [tiesību aktu] ir transponēts pareizi. Tomēr noteikumi, kurus ir transponējusi Grieķija un Čehija, neatbilst 1. panta 4. punktam un tie jāprecizē. Ungārija un Lietuva nav transponējušas papildinājumu. Tomēr patēriņa līguma jēdzienu valstu tiesību aktos var interpretēt kā tādu, kas attiecas uz rūpnieciski ražojamām vai izgatavojamām patēriņa precēm. Latvijas un Slovēnijas transponētos noteikumus piemēro pakalpojumiem, kuri padara nevajadzīgu minētā panta tiešu transponēšanu. Nosakot Igaunijas tiesību aktos transponētos direktīvas 1. panta 4. punkta noteikumus attiecībā uz rūpnieciski ražojamām patēriņa precēm, ņīkiet, ka tie ir šaurāki nekā direktīvā.

Atbilstīgi 1. panta 3. punktam dalībvalstis var paredzēt, ka definīcija „patēriņa preces” neattiecas uz „lietotām precēm, ko pārdod atklātā izsolē, ja patērētājam ir iespēja personiski apmeklēt izpārdošanu.” Somija, Francija, Vācija, Ungārija un Apvienotā Karaliste ir izmantojušas šo iespēju. Spānija ieviesusi ierobežotāku izņēmumu, atsaucoties tikai uz „administratīvām izsolēm”. Dānija, Itālija un Zviedrija nav izmantojušas šo iespēju, tā vietā tās [ar likumu] ierobežo pārdevēja atbildību par precēm, kas pārdotas šādās publiskās izpārdošanās.

Čehija, Dānija, Francija, Grieķija, Ungārija, Slovēnija, Spānija un Zviedrija nav iesniegušas Komisijai direktīvas 1. panta 2. punkta e apakšpunktā minētos noteikumus attiecībā uz „garantijas” definīciju. Somijas, Latvijas un Polijas transponētā definīcija, ņīkiet, ir nepietiekama, un tā jāprecizē. Vācija un Portugāle ir paplašinājušas definīciju attiecībā uz citām patērētājiem piedāvātām garantijām.

3. ATBILSTĪBA LĪGUMAM – 2. PANTS

2. pants ir tuvināts valstu tiesību aktiem par preču neatbilstību līgumiem. Pārdevējam ir jāpiegādā patērētājam tādas preces, kas atbilst pārdošanas līgumam (2. panta 1. punkts). Ar Direktīvas 2. panta 2. punktu ir noteikta atbilstības prezumpcija, ja preces atbilst no a) līdz d) apakšpunktam minētajām prasībām. Transponēšanas pārbaudes liecina, ka ņīs pants vispār ir radījis dažas problēmas. Ir norādīts uz dažām neatbilstībām starp direktīvu un tiesību aktiem, kuros transponēti tās noteikumi. Grieķija, Latvija, Malta, Nīderlande, Portugāle, Slovēnija un Apvienotā Karaliste ņīs prasības izteikušas negatīvā formā (t.i. pieņem, ka preces ir neatbilstīgas, ja tās neatbilst konkrētu standartu prasībām); citas dalībvalstis nav formulējušas savus valsts tiesību aktus kā prezumpcijas (piemēram, Austrija). Abos gadījumos valstu tiesību akti pareizi atspoguļo direktīvu. Vācijas tiesību aktos neuzskata atbilstības kritēriju par kumulatīvu, bet gan tādu, kas atrodas prioritāšu rindā, kas jāprecizē. No Slovākijas vajadzīgs precizējums, jo tā, ņīkiet, neizmanto līgumam atbilstošas preces jēdzienu.

Direktīvas 2. panta 2. punkta a) līdz d) apakšpunktu transponēšana neradīja nopietnas problēmas. Bet dažu dalībvalstu tiesību akti tālāk jāprecizē. Slovēnija ieviesusi atbilstības prezumpciju a) apakšpunkta gadījumā paraugiem un modeļiem, un Čehija tieši nenosauc paraugus vai modeļus. Attiecībā uz 2. punkta b) apakšpunktu atbilstīgi Itālijas, Latvijas, Maltas, Slovēnijas un Zviedrijas tiesību aktiem pārdevējam saistošs ir mērķis, kuram precēm

jābūt piemērotām, pat tad, ja viņš nav tieši atzinis šo mērķi. Turpretim Vācija, Nīderlande un Spānija ir noteikušas, ka līgumā jāietver īpašā mērķa skaidrs apstiprinājums.

Runājot par 2. panta 2. punkta c) un d) apakšpunktu, vairāku dalībvalstu tiesību akti nav pietiekoši skaidri, un tādēļ tos var interpretēt tādā veidā, kas ne vienmēr atbilst direktīvai. Piemēram, Nīderlandes transponētie noteikumi skaidri nenorāda, ka ražotāja un viņa pārstāvju deklarācija jāņem vērā, novērtējot patērētāja saprātīgās cerības, un Slovēnijas gadījumā nav atsauces uz ražotāja pārstāvjiem. Visbeidzot, dažas dalībvalstis ir pieņēmušas papildu prasības attiecībā uz to, kad preces atzīst par līgumam atbilstošām, piemēram, Kipra, kura prasa noteikumu par rezerves daļu, piederumu un specializētu tehniķu pieejamību.

Direktīvas 2. panta 3. punktā ir paredzēti apstākļi, kādos pārdevēju var atbrīvot no atbildības par preču neatbilstību līgumam. Lielākā daļa dalībvalstu to ir transponējušas pareizi. Dažas dalībvalstis ir izvēlējušās pārveidot šo noteikumu (piemēram, Austrija un Grieķija) tādā veidā, kas nav mazāk labvēlīgs patērētājiem. Zviedrija nav paziņojusi par šā panta transponēšanu.

Noteikumos norādītais laiks, kas norādīts noteikumos, kad patērētājam jāzina par neatbilstību, lai pārdevējs būtu atbildīgs, dažās dalībvalstīs atšķiras no direktīvas, tādējādi kaitējot patērētājam. Ne Austrijas, ne Polijas tiesību akti vispār šo momentu nepiemin, kas var radīt patērētājam nelabvēlīgu interpretāciju. Luksemburgas gadījumā patērētājs nevar izteikt pretenzijas par defektiem, par kuriem tas zināja vai tam bija jāzina piegādes brīdī. Tā rezultātā patērētājs var zaudēt visas tiesības attiecībā uz acīmredzamiem defektiem, kas viņam bija jāatklāj, līdz viņš nekavējoties neatsakās no preces.

Lielākā daļa dalībvalstu pareizi transponējušas 2. panta 4. punktu par pārdevēja atbrīvošanu no atbildības par publiskiem paziņojumiem. Vairākas no tām (piemēram, Čehija, Grieķija un Slovēnija) ir izmantojušas minimālās saskaņošanas klauzulu un transponējušas tikai dažus no atbrīvošanas kritērijiem vai nevienu no tiem. Portugāles tiesību akti prasa turpmāku precizēšanu, jo tie ar līguma klauzulu ļauj līgumslēdzējam pusēm ierobežot pārdevēja atbildību.

Direktīvas 2. panta 5. punkts, kas paredz, ka neatbilstību, ko rada nepareiza uzstādīšana vai trūkumi uzstādīšanas instrukcijā, ir līdzvērtīga neatbilstībai, nav radījis nekādas īpašas interpretācijas problēmas, un lielākā daļa dalībvalstu to ir transponējušas burtiski. Citas dalībvalstis (piemēram, Dānija un Apvienotā Karaliste) šo noteikumu ir transponējušas netieši, kas rada jautājumu, vai direktīva ir atbilstoši īstenota. Lietuva un Slovēnija nav paziņojušas Komisijai par transponēšanas pasākumiem.

4. PATĒRĒTĀJA TIESĪBAS – 3. PANTS

Direktīvas 3. pants paredz patērētājam dažas tiesības attiecībā pret pārdevēju preču neatbilstības gadījumā („likumīga garantija”), nosakot, ka pēc līguma pārdevējs ir atbildīgs patērētājam par jebkuru preču piegādes brīdī esošu neatbilstību. Direktīva nenosaka piegādes definīciju un neskar jautājumu par riska pāreju. Visas dalībvalstis ir noteikušas šādu atbildību. Dažos no valstu tiesību aktiem tomēr ir atkāpes no direktīvas attiecībā uz neatbilstības novērtēšanas brīdī. Piemēram, atbilstīgi Latvijas tiesību aktiem, precēm jāatbilst līgumam „pārdošanas” brīdī, bet Ungārijas tiesību aktos izmantots „izpildes brīža” jēdziens. Jānoskaidro, vai šie jēdzieni atbilst direktīvai. Atbilstīgi Somijas tiesību aktiem atbilstība jānovērtē riska pārejas brīdī, un tas dažos gadījumos var notikt pirms piegādes (piemēram, ja pircējs aizkavē saņemšanu vai piegādi). Zviedrija nav ziņojusi par pasākumiem šā noteikuma

transponēšanai. Jautājums par iespējamu piegādes definīciju ES līmenī apskatīts Zaļajā grāmatā.

Vispār 3. panta 2. punkts un 3. panta 5. punkts nav radījuši īpašas problēmas. Lielākā daļa dalībvalstu ir precīzi transponējušas direktīvā paredzētos tiesiskās aizsardzības līdzekļus. Tomēr dažas dalībvalstis ir izmantojušas minimālās saskaņošanas klauzulu un ieviesušas patērētājiem labvēlīgas redakcijas. Grieķijā, Lietuvā, Portugālē un Slovēnijā⁵ patērētāji var brīvi izvēlēties starp visiem līdzekļiem. Dažās citās valstīs patērētāja izvēle ir vairāk ierobežota, bet tomēr plašāka nekā direktīvā (skat. turpmāk tekstā). Somija ir ieviesusi papildu tiesības patērētājiem: pašam/pašai labot neatbilstību un aizturēt maksājumu. Minētais iespējams arī atbilstoši Zviedrijas tiesību aktiem. Turpretī Lietuva, šķiet, paredz tikai divu veidu aizsardzību attiecībā uz pārtikas precēm.

Čehijas transponētie noteikumi, šķiet, neparedz patērētājam tiesības samazināt cenu vai izbeigt līgumu, ja pārdevējs nav preces izlabojis vai nomainījis, neradot patērētājam ievērojamas neērtības. Slovākijas gadījumā patērētājiem nav dotas tiešas tiesības gadījumā, ja pārdevējs nav izpildījis tiesisko aizsardzību saprātīgā termiņā.

Direktīvas 3. panta 3. punkts nosaka proporcionalitātes testu, lai noteiktu vai pārdevējam ir pienākums pieņemt īpašu patērētāja pieprasītu aizsardzību. Tas ir radījis interpretācijas problēmas. Nav skaidrs, vai proporcionalitātes tests attiecas tikai uz izvēli starp „izlabot” un „nomainīt” vai arī tas var ietvert arī citu aizsardzību (piemēram, cenas samazināšanu un līguma izbeigšanu). Dažas dalībvalstis ir izvēlējušās noskaidrot testa darbības jomu vai ir ieviesušas pārmaiņas. Piemēram, atbilstīgi Vācijas transponētajiem noteikumiem testu piemēro tikai starp „izlabot” un „nomainīt”. Īrijas un Apvienotās Karalistes tiesību akti skaidri paredz, ka var ņemt vērā visus aizsardzības līdzekļus. Luksemburga un Čehija nav transponējušas direktīvā norādītos īpašos proporcionalitātes testa elementus.

Lielākā daļa dalībvalstu 3. panta 3. punkta pēdējo rindkopu ir transponējušas burtiski, un tajā noteikts, ka izlabošana vai nomaiņa jāveic saprātīgā termiņā un nesagādājot ievērojamas neērtības patērētājam. Tomēr Slovēnija ir paredzējusi plašāku aizsardzību, nosakot īpašu termiņu (ne vairāk kā astoņas dienas), kurā pārdevējam jāizpilda jebkuras aizsardzības pieprasījums. Polijas un Lietuvas tiesību aktos nav minētas patērētāja neērtības, un tie jāprecizē. Vācija nav paziņojusi par šā noteikuma transponēšanas pasākumiem.

Aizsardzība jānodrošina bez maksas, un pārdevējs ir atbildīgs par pasta izmaksām, darbaspēka un materiālu apmaksu (3. panta 4. punkts). Šo prasību un tai pievienoto definīciju „bez maksas” vairums dalībvalstu ir transponējušas pareizi. Tomēr dažas dalībvalstis ir izvēlējušās netransponēt īpašas definīcijas, un tās nosaka tikai vispārēju pienākumu nodrošināt aizsardzību bez maksas (piemēram, Čehija un Zviedrija). Vācijas tiesību akti paredz, ka tad, ja, izmantojot maiņas preču piegādi, patērētāja preces padara atbilstīgas līgumam, pārdevējs var prasīt no pircēja kompensāciju par to sākotnēji piegādāto preču izmantošanu, kuras izrādījās ar defektu. Šie tiesību akti, šķiet, neatbilst direktīvai⁶.

Atbilstīgi 3. panta 6. punktam patērētājs nav tiesīgs atcelt līgumu, ja neatbilstība ir nenozīmīga. Lielākā daļa dalībvalstu šo ierobežojumu ir transponējušas pareizi. Tikai Čehija,

⁵ Slovēnijā nav paredzēta atcelšana, izņemot, ja pārdevējam vismaz ir bijis pietiekoši ilgs laiks, lai piedāvātu remontu.

⁶ Šo jautājumu izskata EKT, lieta C-404/06, (izskatīšanā).

Igaunija, Portugāle un Apvienotā Karaliste izmantojušas minimālās saskaņošanas klauzulu un izvēlējušās atļaut patērētājam atcelt līgumu arī nenozīmīgas neatbilstības gadījumos.

5. TIESĪBAS UZ ATLĪDZINĀJUMU – 4. PANTS

Direktīvas 4. pants paredz, ka pēdējam pārdevējam, kurš ir atbildīgs patērētājam par neatbilstību, ir tiesības izmantot aizsardzību pret iepriekšējiem pārdevējiem līgumu ķēdē vai ražotāju. Vairākas dalībvalstis šo noteikumu ir transponējušas precīzi; attiecībā uz precīziem nosacījumiem un prasībām lielākā daļa no tām atsaucas uz vispārēju likumu par līgumiem (piemēram, Austrija un Portugāle), bet citas izvēlējušās regulēt pretenzijas tieši transpozīcijas pasākumā (piemēram, Ungārija, un Itālija). Tomēr daudzas dalībvalstis ir izvēlējušās paļauties tikai uz vispārīgiem līgumu principiem un nav transponējušas šos noteikumus (piemēram, Dānija un Apvienotā Karaliste). Abas šīs transponēšanas metodes ir pietiekošas, kamēr tās neierobežo gala pārdevēja tiesības, ko nosaka direktīva. Slovēnija nav ziņojusi ne par kādiem transponēšanas pasākumiem.

6. TERMIŅI – 5. PANTA 1. PUNKTS

Saskaņā ar 3. pantu pārdevējs ir atbildīgs, ja neatbilstība izpaužas divos gados no preču piegādes laika (5. panta 1. punkts). Lielākā daļa dalībvalstu šo noteikumu ir transponējušas burtiski. Citas dalībvalstis ir izvēlējušās paļauties uz ierobežoto termiņu, kas parasti ir piemērojams atbilstīgi līgumtiesībām: Somija (trīs gadi pēc piegādes), Īrija un Apvienotā Karaliste (seši gadi – abām valstīm). Nīderlande ir transponējusi noteikumu par divus gadus ilgu ierobežojumu periodu, skaitot no dienas, kad paziņots par defektu. Čehijā termiņš atšķiras atkarībā no pārdoto preču veida (patēriņa preces – 2 gadi, pārtika – 3 nedēļas, svaiga pārtika – 8 dienas), kas ir jāprecizē. Portugāles tiesību akti samazina direktīvā paredzēto aizsardzības līmeni, nosakot, ka prasība jāiesniedz 6 mēnešu laikā pēc tam, kad patērētājs par defektu paziņojis pārdevējam.

Kā noteikts 18. apsvērumā, vairākas dalībvalstis ir pieņēmušas īpašus noteikumus par termiņa pagarināšanu, kura laikā pārdevējs ir atbildīgs, vienlaikus mēģinot labot defektu (piemēram, Beļģija, Čehija).

7. PAZIŅOŠANAS PIENĀKUMS – 5. PANTA 2. PUNKTS

Direktīva ļauj dalībvalstīm noteikt, ka, lai patērētājs varētu izmantot savas tiesības, viņam konkrētā termiņā jāinformē pārdevējs par neatbilstību (ne mazāk kā divu mēnešu laikā no dienas, kad atklāta neatbilstība – 5. panta 2. punkts).

Visas dalībvalstis ir paziņojušas par saviem transponēšanas pasākumiem šajā jautājumā. Sešpadsmit dalībvalstis ir izvēlējušās noteikt prasību par paziņošanu. Dažas no šīm dalībvalstīm noteiktos apstākļos atcēlušas šo pienākumu (piemēram, Dānija, Somija – ja pārdevējs rīkojies pretēji labticības prasībai vai ir bijis rupji nolaidīgs; Itālija – ja pārdevējam bijis zināms par defektu). Beļģijas tiesību akti nosaka dažādas iespējas atkarībā no tā, vai līgumslēdzējas puses var norādīt paziņošanas termiņu (bet ne īsāku par 2 mēnešiem), kā arī neziņošanas sekas. Slovākijas tiesību akti paredz, ka patērētājam ir pienākums ziņot par defektu „bez nevajadzīgas kavēšanās”, ko var interpretēt kā mazāku par diviem mēnešiem. Minēto iespēju neizmantojot ir izvēlējušās šādas dalībvalstis: Austrija, Čehija, Francija, Vācija, Grieķija, Īrija, Latvija, Luksemburga un Apvienotā Karaliste.

8. PIERĀDĪŠANAS PIENĀKUMS – 5. PANTA 3. PUNKTS

Attiecībā uz jebkuru neatbilstību, kas izpaužas sešu mēnešu laikā pēc preču piegādes, uzskata, ka tā ir bijusi piegādes laikā, ja vien šis pieņēmums nav nesavienojams ar preču īpašībām vai neatbilstības raksturu. Lielākā daļa dalībvalstu šo noteikumu ir transponējušas pareizi. Dažas ir izmantojušas minimālās saskaņošanas klauzulu un ieviesušas patērētājiem labvēlīgas redakcijas. Portugāle ir pagarinājusi atspēkojamas prezumpcijas ilgumu no 6 mēnešiem līdz 2 gadiem. Luksemburgā, Polijā un Slovēnijā prezumpciju piemēro gadījumā, ja tas nav savienojams ar preču īpašībām vai neatbilstības raksturu. Lietuva šajā jautājumā nav ziņojusi ne par kādiem transponēšanas pasākumiem.

9. GARANTIJAS PATĒRĒTĀJIEM – 6. PANTS

Vairāk par likumīgās garantijas noteikto standartu pārdevējs vai ražotājs var piedāvāt patērētājiem brīvprātīgu komerciālu garantiju.

Šādai komerciālai garantijai jāatbilst 6. pantā noteiktajiem pamatstandartiem. Tai jābūt juridiski saistošai (6. panta 1. punkts) un tai jānodod patērētājiem konkrēta informācija (6. panta 2. punkts). Pēc patērētāja pieprasījuma garantija jānodod rakstveidā vai izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju. Patērētājs vienmēr var paļauties uz komerciālo garantiju, pat ja tā neatbilst direktīvas noteikumiem.

Šie nosacījumi visu dalībvalstu tiesību aktos parasti ir transponēti burtiski vai ļoti līdzīgā formā. Dažas no tām ir izvēlējušās papildināt direktīvas noteikumus par labu patērētājiem. Piemēram, Malta ir pieņēmusi papildu pamatnoteikumus par komerciālām garantijām, un Igaunija ir pieņēmusi standartnoteikumus par garantijas saturu. Ungārija un Slovēnija turpina izmantot obligātās garantijas un tikai daļēji transponējušas noteikumus par komerciālām garantijām. Nav skaidrs, vai tas atbilst direktīvai. Šķiet, ka Čehija ir transponējusi noteikumus daļēji un nepietiekami. Lietuva nav paziņojusi ne par kādiem pasākumiem 6. panta transponēšanai.

Direktīvas 6. panta 4. punkts ļauj dalībvalstīm prasīt, lai garantijas tiktu dotas konkrētā valodā. Šo iespēju izmantojušas Kipra, Dānija, Igaunija, Grieķija, Ungārija (obligātajām garantijām), Itālija, Luksemburga, Malta, Polija, Portugāle, Slovēnija, Spānija un Apvienotā Karaliste. Beļģija paļaujas uz tiesību aktiem, atbilstoši kuriem jāizmanto tā reģiona valoda, kurā preces tirgo.

Noteikumu saistošais spēks – 7. panta 1. un 2. punkts

10. NOTEIKUMU SAISTOŠAIS SPĒKS – 7. PANTA 1. UN 2. PUNKTS

Atbilstīgi 7. panta 1. punktam katrs līguma noteikums, kas ir noslēgts ar pārdevēju pirms viņa informēšanas par neatbilstību un kurš atceļ vai ierobežo patērētāja tiesības, nav pircējam saistošs. Šo noteikumu lielākā daļā dalībvalstu transponējušas precīzi. Latvija nav paziņojusi par transponēšanas pasākumiem.

Turklāt atbilstīgi 7. panta 2. punktam tādas valsts likumu izvēles dēļ, kura nav dalībvalsts, patērētājs nedrīkst zaudēt ar direktīvu piešķirto aizsardzību. Šis noteikums ir transponēts lielākajā daļā dalībvalstu. Dažas ir ieviesušas citu redakciju definīcijai par līguma „ciešu saistību” ar Eiropas Savienības teritoriju. Piemēram, Francija un Vācija likumā, iestrādājušas Romas konvencijas 5. panta faktoros, kas attiecas uz likumu, kas piemērojams līgumsaistībām. Nīderlandes tiesību aktos atsaucas uz patērētāja parasto dzīves vietu kā

saistošu faktoru. Čehija, Latvija un Slovēnija nav paziņojušas ne par kādiem transponēšanas pasākumiem.

11. LIETOTAS PRECES – 7. PANTA 1. PUNKTS

Direktīvas 7. panta 1. punkta otrais teikums ļauj dalībvalstīm noteikt, ka lietotu preču gadījumā pārdevējs un patērētājs var vienoties par īsāku pārdevēja saistību termiņu (bet ne īsāku kā viens gads). Šī tiesību aktu redakcija ir izmantota Austrija, Beļģijā, Kiprā, Čehijā, Vācijā, Ungārijā, Itālijā, Luksemburgā, Polijā, Portugālē, Slovākijā, Slovēnijā un Spānijā.

12. SECINĀJUMI

Direktīvas transponēšana dalībvalstīs ir izraisījusi virkni problēmu. Daudz no tām var būt dēļ likuma robiem direktīvā, bet citas jau šajā posmā var uzskatīt par direktīvas nepareizu transponēšanu. Transponēšanas pārbaudes ir atklājušas ievērojamas atkāpes valstu tiesību aktos, ko radījuši minimālā klauzula un dažādās regulatīvās iespējas, ko sniedz direktīva. Patlaban vēl nav skaidrs, vai šo atšķirību apjoms ietekmē iekšējā tirgus pareizu darbību un patērētāju uzticību. Zaļās grāmatas apspriešanas rezultāti *sniegs informāciju, kas palīdzēs noteikt*, vai jāpārskata direktīva.

II DAĻA – RAŽOTĀJA TIEŠĀ ATBILDĪBA

13. SPĒKĀ ESOŠIE VALSTU NOTEIKUMI

Direktīva ļauj pircējam pieprasīt pārdevējam atlīdzinājumu, ja preces neatbilst līgumam. Tajā nav noteikta ražotāja tiešā atbildība. Tomēr tā prasa, lai Komisija pārbaudītu ražotāja tiešās atbildības (RTA) ieviešanas iespēju un, ja nepieciešams, iesniegtu priekšlikumu. Ar mērķi tiesisko situāciju ES padarīt noteiktāku, Komisija ir nosūtījusi dalībvalstīm anketu, lūdzot aptaujas datus par tiesību aktiem šajā jautājumā. Ar šo pašu anketu Komisija lūdz dalībvalstu viedokļus par ietekmi, kāda RTA var būt attiecībā uz patērētāju aizsardzību un iekšējo tirgu. Līdzīga anketa ir adresēta ieinteresētajām personām.

No septiņpadsmit dalībvalstīm, kuras atbildēja uz anketas jautājumiem, Beļģija, Somija, Latvija, Portugāle, Spānija un Zviedrija ir ieviesušas dažāda veida RTA⁷. Ļoti atšķirīgi ir noteikumi par tiešu pretenziju izteikšanu. Somijā un Zviedrijā patērētājs var vērsties pie jebkura piegādes ķēdes locekļa, Latvijā un Spānijā patērētājs var iesniegt pretenziju tikai ražotājam, importētājam; Portugālē patērētājs var vērsties pie ražotāja vai tā pārstāvjiem. Somijā, Latvijā un Zviedrijā patērētājs var pieprasīt jebkādu atlīdzinājumu, kāds pieejams atbilstīgi direktīvai. Portugālē un Spānijā vienīgais iespējamais atlīdzinājums ir remonts un maiņa. Turklāt Somijā un Francijā patērētāja prasījumi jāpamato ar līgumu, kas noslēgts starp ražotāju un līgumpartneri piegādes ķēdē. Spānijā patērētājs var pieprasīt atlīdzinājumu tieši pret ražotāju vai importētāju ikreiz, ja nav iespējams vai nav samērīgi pieprasīt atlīdzinājumu no pārdevēja, t.i., kad pārdevējs ir bankrotējis vai nemitīgi atsakās risināt problēmu. Līdzīgi Zviedrijā patērētājs var pieprasīt tiešu ražotāja atbildību tikai tad, ja pārdevējs ir bankrotējis, pārtraucis darbību vai nav sameklējams. Dažas dalībvalstis, kas nav ieviesušas RTA, apsver

⁷ Apšaubāms, ka Francija noteikusi RTA, kaut gan tā nav atbildējusi uz jautājumiem.

iespēju to ieviest (piemēram, Ungārija) vai ir pieņēmušas noteikumus, kam ir tāds pats efekts (piemēram, Slovēnija).

14. IESPĒJAMĀ IETEKME

Ieinteresētajām personām un dalībvalstīm ir atšķirīgi viedokļi par RTA ietekmi uz patērētāja aizsardzības līmeni un iekšējo tirgu. Lielākā daļa dalībvalstu un vairākas ieinteresētās personas uzskata, ka RTA faktiski vai iespējami uzlabo patērētāju aizsardzību. Viņi uzskata, ka RTA patērētājam nodrošina pārsūdzības iespēju gadījumā, ja pārdevējs nevar (vai negrib) atrisināt patērētāja sūdzību. Patērētājam tas veido svarīgu „drošības tīklu”. Dažas dalībvalstis uzskata, ka ražotājs bieži labāk nekā pārdevējs var preces padarīt līgumam atbilstošas. Turpretim neliela daļa dalībvalstu un ieinteresēto personu uzskata, ka ražotāja tiešā atbildība nepalielina patērētāja aizsardzību, bet drīzāk rada neskaidrību par piemērojamiem tiesību aktiem un kavē patērētāja sūdzības risināšanu.

Dalībvalstīm un ieinteresētām personām nav vienprātības par RTA ietekmi uz patērētāju attieksmi pret pārrobežu iepirkšanos. Daudzi respondenti uzskata, ka RTA iedrošinās patērētājus veikt pārrobežu pirkumus, jo tiem būs vieglāk atdot preces vietējam pārstāvim, nevis pārdevējam citā valstī. Patērētājiem būtu vieglāk atrast preces ražotāju nevis pārdevēju, jo parasti uz etiķetes norāda ražotāju. Bet citi respondenti uzsver, ka RTA neietekmēs patērētāju attieksmi pret iekšējo tirgu, jo tos galvenokārt ietekmē ekonomiskie faktori. Turklāt daži pierāda, ka RTA ieviešana var ietekmēt līdzsvaru starp dažādiem piegādes ķēdes locekļiem un rosināt pārdevējus par defektiem vainot ražotājus (vai kādu citu piegādes ķēdē). Turklāt tas būtu pretrunā līgumos iekļautajam interešu kopības principam.

Ievērojams skaits ieinteresēto personu un vairākas dalībvalstis uzskata, ka RTA radīs ievērojamu nastu uzņēmumiem, jo ražotājiem būs jāizstrādā sistēmas, kā risināt sūdzības un jāveido finansiāls nodrošinājums šīs atbildības sakarā. Tomēr dalībvalstis, kuras jau ir ieviesušas RTA, un neliela daļa ieinteresēto personu neatbalsta šos viedokļus un norāda, ka direktīva 4. pantā jau paredz ražotāja atbildību. Turklāt viņi uzskata, ka gadījumi, kad RTA pielieto praksē, ir tik reti, ka tie uzņēmumiem nerada lielu nastu.

15. SECINĀJUMI

Atšķirīgu ražotāja tiešās atbildības režīmu pastāvēšana ir potenciāla iekšējā tirgus problēma. Tomēr Komisija šajā stadijā nevar izstrādāt galīgos secinājumus. Nav pietiekošu pierādījumu, lai noteiktu vai ES tiesību aktu par ražotāja tiešo atbildību trūkums iekšējā tirgū negatīvi ietekmē patērētāju uzticību. Šo iemeslu dēļ Komisija nolēma neiesniegt nevienu priekšlikumu un labāk izpētīt jautājumu Zaļās grāmatas kontekstā.

I PIELIKUMS

Dalībvalstu direktīvas īstenošanas valsts pasākumu tabula

Dalībvalsts	Īstenošanas pasākumi, kuri Komisijai bija zināmi 2006. gada 1. aprīlī	Diena, kad tiesību akti stājās spēkā
Österreich	Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (ABGB), konsolidiert durch das "Gewährleistungsrecht-Änderungsgesetz" BGBl. Nr. 48/2001, Teil I, 08/05/2001, p. 1019 Konsumentenschutzgesetz (KSchG), BGBl 1979/140	1.01.2002
Belgique	Loi relative à la protection des consommateurs en cas de vente de biens de consommation, référence de publication du 21/09/2004, page: 68384-68388, num.: Moniteur Belge Entrée en vigueur : 01/01/2005	1.05.2005
България	Закон за защита на потребителите, публикуван в Държавен вестник бр. 99 от 9.12.2005 г.	10.06.2006
Kypros	Ο περί Ορισμένων Πτυχών της Πώλησης Καταναλωτικών Αγαθών και των Συναφών Εγγυήσεων Νόμος του 2000. (N. 7(I)/2000)	28.01.2000
Česká republika	Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník ve znění zákona č. 367/2000 Sb., Coll.Laws (CZ) 200 No 99 Zákon č. 22/1997 Sb. o technických požadavcích na výrobky ve znění zákona č. 226/2003 Sb. Zákon o obecné bezpečnosti výrobků č. 102/2001 Sb.	1.01.2001
Danmark	Lovbekendtgørelse nr. 237/2003 om køb	28.03.2003
Eesti	Tarbijakaitseadus, Riigi Teataja 1994, No.12, p. 13 Võlaõigusseadus, Riigi Teataja 2002, No. 53, p. 336	15.04.2004
Suomi	Kuluttajansuojalaki 20.1.1978/38	Nav informācijas
France	Code de Consommation, Loi n° 89-421 du 23 juin 1989 relative à l'information et à la protection des consommateurs ainsi qu'à diverses pratiques commerciales Ordonnance n. 2005-136 du 17 février 2005 relative à la garantie de la conformité du bien au contrat due par le vendeur au	18.02.2005

	consommateur.	
Deutschland	Bürgerliches Gesetzbuch (BGB), BGBl. I 2002, 42 Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch, BGBl. I 1994, 2494 Produkthaftungsgesetz (ProdHaftG), BGBl. I 1989, 2198 Zivilprozessordnung (ZPO) BGBl. I 1950, 533	1.01.2002
Ellás	Nomos 2251/94 Prostasia ton katanaloton, FEK A' 191/16.11.1994 ΑΣΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ, Α -151/1946	21.08.2001
Magyarország	1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyvről 151/2003. (IX. 22.) Korm. Rendelet az egyes tartós fogyasztási cikkekre vonatkozó kötelező jótállásról, Magyar Közlöny 2003/109 (X.22.) 1997. évi CLV tv. A fogyasztóvédelemről, Magyar Közlöny 1997/119. (XII.23.)	1.07.2003
Ireland	European Communities (Certain Aspects of the Sale of Consumer Goods and Associated Guarantees) Regulation 2003, S.I. no. 11 of 2003	22.01.2003
Italia	Decreto Legislativo 6 settembre 2005, n. 206 "Codice del consumo, a norma dell'articolo 7 della legge 29 luglio 2003, n. 229 ex Decreto Legislativo 2 febbraio 2002, n. 24 "Attuazione della direttiva 1999/44/CE su taluni aspetti della vendita e delle garanzie di consumo"	23.10.2005
Latvija	Patērētāju tiesību aizsardzības likums, Latvijas Vēstnesis 1999 No. 104/105	Nav informācijas
Lietuva	Lietuvos Respublikos Civilinis Kodeksas, Valstybės Žinios 2000, 6d, Nr. 74 Lietuvos Respublikos Vartotojų Teisių Gynimo Įstatymas, Valstybės Žinios 2004 72-2496	30.04.2004
Luxembourg	Loi du 21 avril 2004 relative à la garantie de conformité due par le vendeur de biens meubles corporels, Mémorial 2004 No. 60 Loi du 25 août 1983 relative à la protection juridique du consommateur, Mémorial 1983, p. 1494	1.01.2005
Malta	Att dwar l-Affarijiet tal-Konsumatur Kapitolu 378 tal-Ligijiet ta' Malta, L.M. 2002, 378	15.10.2002

Nederland	Burgerlijk Wetboek, Boek 7, Titel, Stb (NL) 2004, no. 553	1.05.2003
Polska	Ustawa z 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego	1.01.2003
Portugal	Decreto-Lei n.º 67/2003, de 8 de Abril, Diário da República, I Série-A, n.º 83, 2003.04.08, pp. 2280 et ss. Código Civil (aprovado pelo Decreto-Lei n.º 47 344, de 25 de Novembro de 1966)	9.04.2003
Romania	Lege privind vânzarea produselor și garanțiile asociate acestora no. 449/2003 (O.J. 812/18.11.2003)	1.01.2007
Slovenska republika	Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov Zákon č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov Zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov	Nav informācijas
Slovenija	Zakon o varstvu potrošnikov (ZVPot), UL RS (Uradni list RS) 20/1998 (25/1998 – popr.), UL RS (Uradni list RS) 23/1999, 110/2002, 51/2004	Nav informācijas
España	Ley 23/2003, de garantías en la venta de bienes de consumo, BOE, No. 165, 11.07.2003, p. 27160 et seqq	11.09.2003
Sverige	Konsumentköplag (1990:932) ändrad genom SFS 2002:587, SFS Lag 1990 No. 932	1.07.2002
United Kingdom	Sale of Goods Act 1979 Supply of Goods (Implied Terms) Act 1973 Supply of Goods and Services Act 1982 The Sale and Supply of Goods to Consumers Regulations 2002	31.03.2003

II PIELIKUMS

Pārbaudāmās patērētāju direktīvas

Padomes 1985. gada 20. decembra Direktīva 85/577/EEK par patērētāja aizsardzību attiecībā uz līgumiem, kas noslēgti ārpus uzņēmuma telpām, OV L 372, 31.12.1985., 31. lpp.

Padomes 1990. gada 13. jūnija Direktīva 90/314/EEK par kompleksiem ceļojumiem, kompleksām brīvdienām un kompleksām ekskursijām, OV L 158, 23.6.1990., 59. lpp.

Padomes 1993. gada 5. aprīļa Direktīva 93/13/EEK par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos, OV L 95, 21.4.1993., 29. lpp.

Eiropas Parlamenta un Padomes 1994. gada 26. oktobra Direktīva 94/47/EK par pircēju aizsardzību attiecībā uz dažiem aspektiem līgumos, saskaņā ar kuriem pērk tiesības uz laiku izmantot nekustamo īpašumu, OV L 280, 29.10.1994., 83. lpp.

Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 20. maija Direktīva 97/7/EK par patērētāju aizsardzību saistībā ar distances līgumiem, OV L 144, 4.6.1997., 19. lpp.

Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 16. februāra Direktīva 98/6/EK par patērētāju aizsardzību, norādot patērētājiem piedāvāto produktu cenas, OV L 80, 18.3.1998., 27. lpp.

Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 19. maija Direktīva 98/27/EK par aizliegumiem saistībā ar patērētāju interešu aizsardzību, OV L 166, 11.6.1998., 51. lpp.

Eiropas Parlamenta un Padomes 1999. gada 25. maija Direktīva 1999/44/EK par dažiem patēriņa preču pārdošanas aspektiem un saistītajām garantijām, OV L 171, 7.7.1999., 12. lpp.